

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.37.916/2019/8.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás
előadó bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: ... ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: erdészeti ügyben hozott közigazgatási határozatok
bírószági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálati kérelem száma: 28.

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Miskolci
Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. június 19-én hozott
17.K.27.432/2018/27. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.432/2018/27. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részét hatályon kívül helyezi és e körben is elutasítja a keresetet.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 35.000.- (harmincötezer) forint elsőfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra további 30.000.- (harmincezer) forint kereseti és 70.000.- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A felperes viseli felmerült költségeit.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Bánhorváti 18H jelű erdőrészletben az erdőgazdálkodó felperes 2005-ben engedély alapján tarvágást végzett. Az elsőfokú erdészeti hatóság a 2006. január 26-án kelt 268/2006. ügyiratszámú határozatában a felperes kérelmének helyt adva az általa benyújtott éves erdőgazdálkodási tervet jóváhagyta és engedélyezte többek között a perbeli erdőrészlethez kapcsolódóan a felújítási kötelezettség elvégzését - őshonos fafajok használatával - 2006. tavaszára vonatkozóan. Az erdészeti hatósági erdőfelügyelője 2017. augusztus 29-én a perrel érintett erdőrészletben helyszíni szemlét tartott. Ennek során megállapítást nyert, hogy az erdőrészletben 7000 db/hektár akác, továbbá 300 db/hektár cser fafaj található.
- [2] Az elsőfokú hatóság a 2017. december 8-án hozott BO-08/ER/5886-1/2017. számú határozatában (a továbbiakban: elsőfokú határozat1.) felszólította a felperest, hogy tegyen eleget erdőgazdálkodási kötelezettségének és a Bánhorváti 18H erdőrészletben 2018. július 15-ig pótlással és szakszerű ápolással gondoskodjon az erdőfelújítás eredményes befejezését lehetővé tevő minőségi és mennyiségi újulat létrehozásáról és fenntartásáról. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2018. március 6-án kelt PE/FE/528-2/2018. számú határozatában (másodfokú határozat1.) az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Rögzítette, hogy az érintett erdőrészletben az erdőfelújítás befejezésére előírt határidő 2015. volt, az engedélyezett célállomány-típus „egyéb lomb elegyes-cseres”. A helyszíni szemléről készült jegyzőkönyvben foglaltakra figyelemmel az erdősítés jelen állapotában nem felel meg a befejezetté nyilvánítás feltételül meghatározottak közül a fafaj és eredet, valamint az eloszlás és tőszám elvárásoknak. Az elsőfokú határozat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 30. § (1), 52. § (4), 106. § (1) bekezdései, valamint az Evt. végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI.13.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 4. számú mellékletének - helyesen - 6. pontja alapján jogszerű.
- [3] Az elsőfokú hatóság a 2017. december 8-án hozott BO-08/ER/5885-1/2017. számú határozatában (a továbbiakban: elsőfokú határozat2.) kötelezte a felperest, hogy az erdőfelújítás befejezésére megállapított határidő túllépéséért fizessen meg 33.300.- forint erdőgazdálkodási bírságot. A felperes a határozatot fellebbezéssel támadta, az alperes a 2018. március 7-én hozott PE/FE/526-2/2018. számú határozatában (másodfokú határozat2.) az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Rögzítette, hogy az erdőrészletre vonatkozóan a felperes túllépte az erdőfelújítás befejezésére megállapított határidőt, ezért az Evt. 107. § (1) bekezdés m) pontjára alapítottan erdőgazdálkodási bírságot köteles fizetni.

A kereseti kérelmek

- [4] A felperes azonos tartalmú keresetekkel támadta az alperesi határozatokat. Előadta, hogy az erdőrészlet tekintetében olyan erdőtervre hivatkozással írtak elő közvetve erdőfelújítást, amelynek végrehajtása lehetetlennek és végrehajthatatlannak minősülő kötelezettség teljesítésére irányul. Ennek önhibáján kívül nem tud eleget tenni. Az akác faj helyére fajta nemes növények telepítésének előírása az erdőrészletben nem valósítható meg.

A közigazgatási per releváns történései

- [5] Az elsőfokú bíróság a pereket tárgyi és személyi összefüggésük folytán egyesítette.
- [6] A felperes igazságügyi szakértő kirendelését indítványozta, melyet az alperes ellenzett. A bíróság szakértő igazságügyi erdőgazdálkodási szakértő személyében szakértőt rendelt ki, aki 21. alszám alatt terjesztette elő szakvéleményét, amelyet a felperes elfogadott. Az alperes a szakvéleményre nem nyilatkozott.

Az elsőfokú ítélet

- [7] A közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletében a másodfokú határozatl.-et az elsőfokú határozatl.-re is kiterjedően megsemmisítette, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A keresetnek helyt adó rész vonatkozásában felhívta az Evt. 40. § (1), (3), 55. § (1), (2) bekezdéseit; az erdészeti termőhelyfeltárás részletes szabályairól szóló 36/2010. (IV.13.) FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § (1) bekezdés cb) alpontját; a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1), 92. § (1) bekezdését és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 300. § (1)-(3) bekezdéseit.
- [8] Hangsúlyozta, az ügyben eldöntendő kérdés - a perbeli erdőrészletben a hatóság által az erdőtervben meghatározott fajtajú és tőszámú növények telepítése kivitelezhető-e - szakkérdésnek minősül, így szakértő kirendelésére került sor. A szakértő véleményét a bíróság aggálytalannak minősítette, ezért döntését erre alapította. E szerint a felperes az erdősírtési kötelezettségének az erdőrészlet jellegére és állapotára figyelemmel nem tud eleget tenni. A talajvédelmi és vízvédelmi szempontokra tekintettel az erdőrészletben az akác kiirtása nem biztonságos, ugyanakkor olyan jellegű kötelezettséget róna az erdőgazdálkodóra - szerkezetátalakítás -, amely az Evt. 56. § (2) bekezdése szerint nem tartozik a rendes erdőgazdálkodás körébe, így az erdőgazdálkodónak nem kötelessége.
- [9] A bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részeiben kifejtette, hogy a bíróságot kiszabó elsőfokú határozat és az ezt helybenhagyó alperesi határozat nem jogszabálysértő, ezért e vonatkozásban a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és a kereset teljes körű elutasítása iránt. Érvelése szerint az ítélet sérti a Kp. 2. § (4) bekezdését; az Evt. 51. § (7), 55. § (1), (2) bekezdését; a Rendelet 5. § (1) bekezdés cb) pontját, 5. § (2) bekezdését, továbbá a Pp. 300. § (1) bekezdését. Előadta, a felperes keresetében jogszabálysértésként azt jelölte meg, hogy a hatóság által megszabott kötelesség végrehajtása lehetetlen, mert szerinte az akác helyére fajtanemes növények nem ültethetők. Ehhez képest a szakértő nem állapította meg a kötelesség végrehajtásának ellehetetlenülését, csak annak gazdaságtalan voltát rögzítette. A bíróság jogszabálysértésként az Evt. 55. § (2) bekezdésének sérelmét jelölte meg, ezzel túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. A felperes felelőssége az erdőterv betartására az irányadó bírói gyakorlat szerint is objektív, de kérheti az erdőterv módosítását, ennek keretében az erdőfelújítás módjának megváltoztatását. Ezt a kérelmét részletes termőhelyfeltárási szakvéleménnyel kell megindokolnia. Jelen ügyben a felperes nem kérelmezte az erdőterv módosítást és nem készíttetett szakvéleményt. A peres szakvélemény részletes termőhelyfeltárást nem tartalmaz, így nem bizonyított, hogy az erdőfelújítás a hatóság által meghatározott módon nem hajtható végre.
- [11] Az erdőterület elakácosodása azért történt, mert a felperes az erdőfelújítást nem szakszerűen végezte, elmulasztotta az akác visszaszorítását. Az Evt. nem teszi lehetővé az erdőfelújítás elmaradását arra hivatkozással, hogy az nem végezhető el gazdaságosan. A természetes, sarj eredetű akácállomány erdőfelújításként nem fogadható el, ezt alátámasztja egy felsőbbbírósági ítélet is.
- [12] Az alperes szerint a peres szakvélemény a vegyszeres kezelés és az erózió körében nem kellően alátámasztott, azt a bíróság jogszabálysértő módon fogadta el ítélete alapjául. A körzeti erdőtervezés az illetékes természetvédelmi- és vízügyi szakhatóság bevonásával történik, amennyiben a vegyszeres kezelést a vízbázist veszélyezteteti, az erdészeti hatóság nem írta volna elő a cser fafajjal történő mesterséges felújítást és ehhez a szakhatóságok nem járultak volna hozzá.
- [13] Az Evt. 55. § (1) és (2) bekezdése 2017. szeptember 1-jén lépett hatályba. Az erdőfelújítási kötelesség előírása ezt megelőzően történt, így ezek a jogszabályhelyek az ügyben nem alkalmazhatók. A szakértő az Evt. 55. § (1) és (2) bekezdésének értelmezése útján terjesztette elő szakvéleményét, így jogkérdésben döntött, ezzel túllépte a kompetenciáját.
- [14] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az ítélet hatályában fenntartását indítványozta. Nézete szerint a kompetenciáján belül eljáró szakértő véleménye aggálytalan volt, az elsőfokú bíróság

jogszerűen döntött a szakvéleményben foglaltakat elfogadva. Kiemelte, hogy a bírságolás alapjául szolgáló erdőterv jogszabályellenes volt.

Döntés a befogadásról

- [15] A Kúria a Kfv.VI.37.916/2019/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet befogadta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [17] A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [18] A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból a keresetnek helyt adó rendelkezés vonatkozásában nem helytálló jogi következtetést vont le.
- [19] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet keresetet elutasító rendelkezését nem vitatta, így erre az ítéleti részre és annak indokolására a felülvizsgálati eljárás nem terjed ki.
- [20] A Kúriának abban kellett döntenie, hogy az erdészeti hatóság jogszerűen szólította-e fel a felperest a Bánhorváti 18H erdőrészletben arra, hogy 2018. július 15-ig tegyen eleget az erdőfelújításnak.
- [21] A Kúria leszögezi, hogy nem képezi jelen per tárgyát az elsőfokú erdészeti hatóság 268/2006. ügyiratszámú határozatának bírósági felülvizsgálata, ugyanis ez a határozat fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, így az abban foglaltak vitatására nincs jogi lehetőség.
- [22] A Kp. 2. § (4) bekezdése szerint ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a bíróság a közigazgatási jogvitát a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.
- [23] A felülvizsgálati bíróság hangsúlyozza, a felperes kereseti kérelmét tartalma szerint figyelembe véve megállapítható, hogy abban az erdőfelújításra kötelezést nem csak annak végrehajthatatlanságára, hanem egyben gazdaságtalan voltára is alapította. Ezért az elsőfokú bíróság döntése során nem sértette meg a Kp. 2. § (4) bekezdését.
- [24] Az Evt. 51. § (7) bekezdése alapján a véghasználat befejezését követően, továbbá, ha az erdő faállománya összefüggően ötezer négyzetmétert meghaladó területen bármilyen okból kipusztult, illetve a faanyagtermelést szolgáló erdőrészletben a fák

koronavetületének területe az erdőrésztlet területének hetven százaléka alá csökkent, az erdőgazdálkodónak az erdőfelújítást két éven belül meg kell kezdenie és az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott határidőre be kell fejeznie.

- [25] A Vhr. 28. § (1) bekezdése rögzíti, ha e rendelet eltérően nem rendelkezik, az Evt. 51. § (7) bekezdésében foglalt esetekben az erdőfelújítást legkésőbb a kötelezettség keletkezésének évétől számított második év május 31-ig meg kell kezdeni.
- [26] A 29. § (1) bekezdés c) pontja alapján a 28. § (1) bekezdésének szabályozása alá tartozó erdőfelújítások befejezetté nyilvánításának feltételeit az erdőfelújítási kötelezettség keletkezésének tárgyévét követően fenyő, cser és az egyéb kemény lombos főfafajú, mag eredetű erdőfelújítás esetén tíz év alatt kell biztosítani.
- [27] A 30. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az erdőfelújítás befejezetté nyilvánításának feltételei a következők: a) az erdőterv erdősítési előírásának megfelelő fafajú és eredetű, egészséges, további fejlődésében nem akadályozott, a vizsgált területen egyenletes eloszlásban elhelyezkedő faegyedek átlagos tőszáma eléri a 4. számú mellékletben az erdőfelújítás befejezetté nyilvánításának feltételéül meghatározott tőszámot. A Vhr. 4. számú melléklet 6. pontja határozza meg a cseresek esetén az előírt tőszámot.
- [28] Az Evt. 2017. augusztus 31-ig hatályos 40. § (1) bekezdése kimondja, a körzeti erdőterv alapján az erdőgazdálkodó jogait és kötelezettségeit az erdészeti hatóság erdőterv határozatban (a továbbiakban: erdőterv), hivatalból állapítja meg. A 40. § (3) bekezdése értelmében, amennyiben a gazdálkodási viszonyokban bekövetkezett, a körzeti erdőterv elkészítésekor előre nem látott változás ezt indokolja, az erdészeti hatóság az erdőgazdálkodó kérelmére indított eljárásban dönt az erdőterv módosításáról.
- [29] A korábban írtaknak megfelelően az elsőfokú erdészeti hatóság a 2006. január 26-én kelt 268/2006. ügyiratszámú határozatában a felperes kérelmére az általa benyújtott éves erdőgazdálkodási tervet jóváhagyta. A határozatban többek között szerepel az, hogy a perbeli erdőrésztletben a 2005. évi tarvágás után keletkezett felújítási kötelezettség területének legalább 40%-án - őshonos fafajok használatával - a mesterséges erdősítését el kell végezni.
- [30] A felperes a fenti határozatban foglaltaknak nem tett eleget és nem kérte az erdőgazdálkodási terv módosítását sem. A korábban írtaknak megfelelően az erdőfelújítást elrendelő 268/2006. ügyiratszámú határozatban foglaltak jelen perben nem tehetők vitássá, így sem az elsőfokú bíróság, sem a Kúria nem vizsgálhatta azt a felperesi érvelést, hogy a határozat lehetetlen és végrehajthatatlan kötelezettség teljesítésére irányul.
- [31] Ugyanakkor a Kúria megjegyzi, hogy a 2005. évi tarvágást követően a felperes megakadályozhatta volna a terület elakácosodását, azonban az ehhez szükséges munkákat nem végezte el az őt kötelező erdőgazdálkodási terv ellenére. A felperes nem végeztetett

részletes termőhelyfeltárást az erdészeti termőhelyfeltárási részletes szabályairól szóló 36/2010. (IV.13.) FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § (1) bekezdés c) pont cb) alpontja alapján arra hivatkozva, hogy az erdő felújítása - valamely talajhiba, a megváltozott, vagy a fás növényzet számára kedvezőtlen termőhelyi viszonyok miatt - az erdőtervben foglaltaktól eltérően valósítandó meg, vagy nem hajtható végre.

[32] Az alperes helyesen hivatkozott a Kúria Kfv.II.37.057/2018/4. számú ítéletében kifejtettekre. E szerint „Az a jogalkotói cél, hogy az erdő, mint a gazdaság speciális tárgya kiemelt védelemben részesüljön kimutatható az Evt. egész szabályozási rendszeréből. Ennek megfelelően az erdőgazdálkodó az, akire a jogszabály - azért, hogy fokozott gonddal ügyeljen az erdőre - objektív felelősséget rótt.”

[33] A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa egyetért a másik tanács által hozott fenti számú ítélettel, az abban foglaltaktól, így a jelen ítéletben idézett érveléstől nem kíván eltérni. A felperes, mint erdőgazdálkodó felelőssége az, hogy az erdőgazdálkodási tervben foglaltakat betartsa, az abban írtaktól kizárólag az Evt.-ben meghatározott okból és módon térhet el. A felperes az Evt. irányadó rendelkezésére figyelemmel részletes termőhelyfeltárást mellett kérhetne volna az erdészeti hatóságtól az erdőterv módosítását, azonban ilyen tartalmú kérelmet nem nyújtott be.

[34] A felülvizsgálati bíróság rámutat, a perbeli jogvitában nincs jelentősége annak, hogy a 2006-os határozatban szereplő erdőfelújítás gazdaságosan elvégezhető-e, avagy nem. Egyfelől a terület elakácosodása nem az erdészeti hatóságnak, hanem az erdőgazdálkodó felperesnek róható fel, így az erre történő felperesi hivatkozás ebben az eljárásban nem vehető figyelembe. Másfelől az Evt. és a Vhr. a már hivatkozott Evt. 40. § (3) bekezdésén kívül nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely lehetővé teszi a jogerős határozattal jóváhagyott erdőgazdálkodási tervtől való eltérést gazdaságossági szempontokra alapítottnan.

[35] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a fentiekre figyelemmel helytelenül tulajdonított jelentőséget annak, hogy az erdőfelújítás gazdaságosan elvégezhető-e, ezért szükségtelenül rendelt ki ennek megválaszolására igazságügyi szakértőt. A perbeli jogvita tárgya egy jogkérdés eldöntése, ehhez nincs szükség szakértőre. Nem releváns az a szakértői megállapítás, hogy az előírt felújítás a terület sajátosságaiból és ebből adódó korlátaiból adódóan gazdaságosan nem hajtható végre.

[36] A felülvizsgálati bíróság hangsúlyozza, az ügy elbírálása során irreleváns az Evt.-nek az erdőszerkezet átalakítására vonatkozó 55. § (1), (2) bekezdése, mert a felülvizsgálati kérelemmel érintett alperesi határozat nem ezen a jogszabályhelyen alapul, a jogvita tárgya egy jogerős határozattal elfogadott erdőgazdálkodási tervnek megfelelő erdőfelújítási kötelezettség, nem pedig erdőszerkezet átalakítás.

- [37] A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részét a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a körben is elutasította a keresetet.

A döntés elvi tartalma

- [38] *A jogerős határozatban jóváhagyott erdőgazdálkodási terv részét képező erdőfelújítási kötelezettség teljesítésére az erdészeti hatóság jogszerűen kötelezi az erdőgazdálkodót, aki ez alól - főszabály szerint - nem mentesülhet annak gazdaságtalan voltára hivatkozással.*

Záró rész

- [39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet 41. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.
- [40] A pervesztés felperes a Kp. 83. § (1) bekezdésére alapítottnan köteles az alperes részére megfizetni további 35.000.- forint elsőfokú eljárási költséget az elsőfokú ítéletben megjelölt 20.000.- forinton túl.
- [41] A felperes az elsőfokú ítéletben megjelölt 30.000.- forint kereseti illetéken túl köteles további 30.000.- forint kereseti illetéket megfizetni az államnak felhívásra. A 70.000.- forint összegű felülvizsgálati eljárási illetéket szintén a felperesnek kell megfizetnie.
- [42] A Kúria megállapította, hogy a felperes viseli felmerült költségeit, így a szakértői díj címen felmerült 90.168.- forintot is.
- [43] Az ítélettel szembeni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. május 27.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
tisztviselő